

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Кафедра педагогіки дошкільної, початкової освіти та
освітнього менеджменту

ПЕДАГОГІКА

методичні рекомендації для підготовки до практичних занять
та організації самостійної роботи
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 014.15 Середня освіта (Природничі науки)

УДК 37.01(072)(075.4)

*Розглянуто та рекомендовано до друку науково-методичною радою
Мукачівського державного університету
протокол № 5 від 19 грудня 2024 р.*

*Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри педагогіки
дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту
протокол № 11 від 20 листопада 2024 р.*

Укладач

Дудаш О.С. – доктор філософії, старший викладач кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту МДУ.

Рецензент

Попович О.М. – доктор педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету МДУ.

П24 Педагогіка: методичні рекомендації для підготовки до практичних занять та організації самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014.15 Середня освіта (природничі науки) / укладач О.С. Дудаш – Мукачево: МДУ, 2024. – 27 с. (1,37 др. арк.)

Методичні рекомендації адресовані здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014.15 Середня освіта (Природничі науки) для надання методичної допомоги здобувачам для підготовки до практичних занять та самопідготовки до занять, формування умінь та навичок самостійної роботи з науковими джерелами.

У методичних рекомендаціях розкрито зміст, мету, завдання, програмні результати та компетентності здобувачів, якими вони оволодіють у процесі вивчення дисципліни «Педагогіка»; подано перелік тем за змістовими модулями для самостійного вивчення та завдання до них; питання та завдання для самоконтролю і контролю досягнутих результатів навчання; теми для доповідей, рефератів і презентацій; критерії оцінювання самостійної роботи; перелік рекомендованих джерел.

Навчальне видання може бути корисним для викладачів і здобувачів педагогічних закладів вищої освіти.

© МДУ, 2024

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
I. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДАГОГІКА»	5
1.1. Мета та завдання навчальної дисципліни	5
1.2. Програма навчальної дисципліни	7
II. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ З ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДАГОГІКА»	9
2.1. Розподіл тем практичних занять	10
2.2. Теми практичних занять та завдання самостійної роботи до них	11
2.3. Тематика доповідей, рефератів, презентацій та проєктів	20
2.4. Особливості підготовки доповідей, рефератів, презентацій та проєктів	21
III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ	23
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	25

ПЕРЕДМОВА

У вирішальний період модернізації українського суспільства лише високий рівень розвитку педагогіки і пов'язаних з нею наук дозволяє прогнозувати розвиток і модель бажаного стану освіти, здійснювати планомірне управління нею. Успіх якісного надання освітніх послуг залежить від педагога, який вирішує багато питань, пов'язаних з методикою викладання, забезпечення компетентнісного підходу. З огляду на це необхідним є формування потужного наукового забезпечення вітчизняної системи освіти. Серед усіх об'єктів наукових досліджень система освіти має посідати чільне місце. Наукове осмислення системи освіти дозволить забезпечити реалізацію її потенційних можливостей.

Не зважаючи на те, що проблеми освіти вивчаються в аспектах багатьох наук, педагогіка як єдина спеціальна наука про освіту має провідне значення, оскільки саме вона інтегрує всю інформацію з метою системної організації освітніх процесів.

Слід зазначити, що в умовах, коли система освіти переживає кризу, то і педагогіка, яка її відображає та спрямовує, теж перебуває в кризовому стані. У педагогіці як науці накопичилися серйозні суперечності і труднощі, які потребують вирішення. У сучасний період криза педагогіки виявляється в істотному зниженні її статусу як самостійної науки, фактичному скороченні часу на загально-педагогічну підготовку здобувачів педагогічних спеціальностей, а також у зменшенні важливості академічних інститутів у розвитку педагогічної теорії і практики.

Нині настав час зрозуміти, чого не вистачає педагогічній науці, щоб перетворити освіту на засіб розвитку духовно-культурного та інтелектуального потенціалу нації, що необхідно змінити, щоб створити умови для самовизначення людини в системі соціальних і професійних цінностей.

В умовах модернізації українського суспільства особливо актуальним є вирішення таких методологічних проблем: сутність виховання та навчання як суспільних явищ і педагогічного процесу; діалектика взаємозв'язку неперервного навчання й виховання з розвитком продуктивних сил і виробничих відносин; діалектика взаємозв'язку навчання та виховання і форм суспільної свідомості; діалектика становлення особистості як суб'єкта й об'єкта виховання; соціально-педагогічні суперечності як джерело розвитку дитини та педагогічного процесу; діалектика взаємозв'язку національного, класового і загальнолюдського в громадянському вихованні; соціальні, філософські та психолого-педагогічні основи формування змісту освіти; діалектика соціального і біологічного, спрямованого і спонтанного у формуванні особистості; діалектика загального, особливого й індивідуального у формуванні особистості; діалектика та логіка педагогічного мислення.

Щодо розробки методів педагогічної науки слід наголосити на необхідності істотного вдосконалення ймовірно статистичних і конкретно-діагностичних методів. Необхідно знайти способи, що дозволяють в безпосередньо педагогічне знання закласти можливості, умови його ефективного застосування на практиці. Саме ці та інші завдання вирішує дисципліна «Педагогіка».

І. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДАГОГІКА»

1.1. Мета та завдання навчальної дисципліни «Педагогіка»

Робочу програму дисципліни «Педагогіка» розроблено відповідно до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у закладах вищої освіти.

У час докорінного реформування освіти професійно-педагогічна підготовка майбутнього фахівця спрямована на формування освіченої, творчої, висококультурної особистості, створення умов для його особистісного та професійного розвитку, підготовки до життя в умовах конкуренції.

Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення здобувачів вищої освіти із загальними основами педагогіки, що є базою, на якій будуються технології освітнього процесу.

Завдання вивчення дисципліни: засвоєння найважливіших педагогічних категорій і понять; ознайомлення з найбільш значущими та перспективними сучасними педагогічними ідеями й теоріями; оволодіння теоретичними основами використання методів науково-педагогічного дослідження; обґрунтування змісту сучасної освіти; розкриття принципів побудови системи освіти, її структури; визначення фізіологічних, психічних та поведінкових особливостей здобувачів, їх врахування в організації освітнього процесу; з'ясування чинників формування і розвитку особистості дитини; формування у здобувачів досвіду творчої педагогічної діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі повинні

знати:

- предмет і завдання педагогіки, її основні категорії;
- джерела і галузі педагогіки;
- філософські основи педагогіки;
- загальну характеристику методів науково-педагогічних досліджень;
- систему освіти і виховання в Україні та принципи її побудови;
- зміст і джерела освіти; особливості організації освітнього процесу як цілісної системи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі повинні

вміти:

- розкривати суть основних категорій педагогіки та використовувати їх у педагогічній діяльності;
- визначати зміст освіти, аналізувати навчальні плани, програми і підручники;
- характеризувати систему і структуру освіти в Україні;
- аналізувати різноманітні педагогічні явища і процеси;
- проєктувати та моделювати хід протікання педагогічних явищ і ситуацій;
- розкривати суть та особливості чинників розвитку і формування особистості дитини.

Вивчення дисципліни «Педагогіка» забезпечить формування у здобувачів системи компетентностей, які є критеріями оцінки якості практичних умінь та навичок.

Інтегральна компетентність – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, психології, теорії та методики навчання і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.

Загальні компетентності:

ЗК 8. Здатність діяти на основі етичних норм (мотивів).

ЗК 12. Здатність до самоаналізу, самооцінки, самокритичності, самореалізації та самовдосконалення.

Фахові компетентності:

ФК 9. Здатність до критичного аналізу, діагностики та корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду.

ФК 10. Здатність до пошуку ефективних шляхів пробудження внутрішніх мотивів дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання).

ФК 16. Здатність вивчати психологічні особливості засвоєння учнями навчальної інформації з метою діагностики, прогнозу ефективності та корекції навчально-виховного процесу у середній школі.

Результати навчання:

РН 10. Знає психолого-педагогічні аспекти навчання і виховання учнів середньої школи.

РН 11. Знає теоретичні основи процесів навчання, виховання і розвитку особистості учнів середньої школи.

РН 13. Володіє основами професійної культури, здатний до підготовки та редагування текстів професійного змісту державною мовою.

РН 16. Уміє застосовувати методичні підходи і сучасні технології навчання природничих наук з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів.

Основним завданням викладача є формування у здобувачів системи теоретичних знань, надання їм практичної спрямованості та формування вміння використовувати їх у практичній діяльності.

Загальними завданнями оцінювання є: визначення рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти; стимулювання їх мотивації до здобуття знань; визначення рівня здібностей здобувачів, їх потреби у додатковому навчанні; виставлення відповідної оцінки.

Для оцінювання процесу та результатів вивчення дисципліни розроблені чіткі, зрозумілі і відомі здобувачам вищої освіти критерії, відповідно до яких виставляється оцінка.

1.2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки

Тема 1. Вступ. Педагогіка як наука та навчальна дисципліна. Предмет і завдання педагогіки.

Виникнення і становлення педагогічної професії. Роль учителя у суспільному розвитку. Функції педагога: навчальна, виховна, розвиваюча, адаптивна, гуманістична. Видатні вчителі минулого та сьогодення. Специфіка педагогічної діяльності. Педагогіка як наука, мистецтво, технологія. Коротка історія виникнення і розвитку педагогіки. Об'єкт, предмет, завдання педагогіки. Функції педагогіки. Основні педагогічні категорії. Система педагогічних наук. Педагогіка як навчальна дисципліна. Джерела педагогіки. Класики педагогічної теорії та практики.

Тема 2. Особистість як предмет виховання. Фактори розвитку особистості.

Поняття про особистість, її розвиток і формування. Закономірності фізичного і психічного розвитку. Основні фактори розвитку особистості. Взаємозв'язок зовнішніх і внутрішніх умов розвитку. Роль діяльності і спілкування у розвитку особистості. Роль активності учня в особистісному розвитку. Поняття про саморозвиток особистості. Внутрішні суперечності як рушійні сили розвитку.

Тема 3. Методологія педагогіки та методи науково-педагогічних досліджень.

Науково-педагогічні дослідження – один із шляхів розв'язання педагогічних проблем педагогіки. Технологія, етапи і процедура педагогічних досліджень. Класифікація методів науково-педагогічних досліджень. Характеристика методів науково-педагогічних досліджень: емпіричні методи дослідження; теоретичні методи дослідження, математичні методи дослідження. Методи вивчення педагогічного процесу в природних умовах; вивчення педагогічного процесу в спеціально змінених умовах; методи обробки результатів дослідження. Форми втілення результатів досліджень в практичну діяльність вчителів.

Змістовий модуль 2. Процес навчання та виховання

Тема 4. Дидактика - теорія освіти й навчання.

Поняття дидактики, її предмет та функції. Основні категорії дидактики: навчання, освіта, принципи навчання, зміст освіти, методи навчання, організаційні форми навчання. Історія становлення та розвитку дидактики. Зв'язок дидактики з іншими науками. Загальна теорія навчання і методики окремих предметів з основ наук, їх взаємозв'язок.

Тема 5. Зміст освіти в сучасному закладі освіти.

Загальна характеристика змісту освіти. Фактори, які впливають на розробку змісту освіти. Теорії організації змісту освіти. Наукові основи визначення змісту освіти та його удосконалення. Документи, що визначають зміст загальної середньої освіти. Державний стандарт загальної середньої освіти. Структура навчального плану та навчальної програми. Підручники та навчальні посібники,

їх функції та структурні компоненти.

Тема 6. Закони, закономірності та принципи навчання.

Закони процесу навчання. Сутність поняття «закономірності навчання», об'єктивні та суб'єктивні закономірності навчання. Система дидактичних принципів та їх характеристика. Правила реалізації принципів навчання.

Тема 7. Методи навчання.

Сутність поняття «метод навчання». Класифікація методів навчання. Характеристика методів навчання, умови ефективності їх застосування. Фактори, що впливають на вибір методів навчання.

Тема 8. Форми організації навчання.

Поняття про форми організації навчання. Розвиток організаційних форм навчальної роботи у закладі освіти. Характеристика класно-урочної системи, її переваги, недоліки та шляхи удосконалення. Урок як основна форма організації навчання у сучасному закладі освіти. Вимоги до уроку. Типи та структура уроків. Підготовка вчителя до уроку. Характеристика додаткових форм організації навчання. Альтернативні форми організації навчання, їх застосування.

Тема 9. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю.

Сутність контролю та його функції. Принципи контролю. Види та методи контролю. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів.

Тема 10. Технології навчання.

Розвиток педагогічних технологій: історичний аспект. Сутність і структура педагогічних технологій. Класифікація педагогічних технологій. Застосування педагогічних технологій в сучасній освіті.

Тема 11. Загальна характеристика процесу виховання.

Сутність процесів виховання, самовиховання та перевиховання особистості. Мета виховання. Структура, рушійні сили та основні етапи процесу виховання. Основні закономірності процесу виховання. Специфіка принципів виховання.

Тема 12. Методи та засоби виховання.

Поняття про методи виховання. Класифікація методів виховання. Методи формування свідомості особистості. Методи організації діяльності, спілкування та формування досвіду суспільної поведінки. Методи стимулювання діяльності і поведінки. Методи самовиховання. Поняття прийому і засобу виховання. Умови оптимального вибору і ефективного застосування методів виховання.

Змістовний модуль 3. Управління закладами освіти

Тема 13. Система та структура освіти України. Нормативно-правова база у сфері освіти України.

Система освіти в Україні. Структура освіти України. Основні принципи освіти в Україні. Зовнішні фактори прямого й опосередкованого впливу на розвиток системи освіти в Україні. Нормативно-правова база у сфері освіти в Україні.

Тема 14. Управління в галузі освіти в Україні.

Сутність понять, «управління», «соціальне управління», «керівництво», «педагогічний менеджмент». Управління системою освіти України. Органи освіти, їх функції, структура. Органи громадського самоврядування в освіті.

Принципи управління системою освіти. Державний контроль за діяльністю закладів освіти. Управління закладами освіти. Інспектування закладу освіти. Критерії оцінювання діяльності закладу освіти.

Тема 15. Методична робота

Зміст, завдання та роль методичної роботи в закладі освіти. Функції методичної роботи в закладі освіти. Напрями методичної роботи. Форми методичної роботи.

II. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ З ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДАГОГІКА»

Виконання завдань самостійної роботи обов'язкове для кожного здобувача вищої освіти.

З урахуванням змісту, цілей та завдань, що вирішуються у процесі СРС з дисципліни «Педагогіка», вирізняються три її основних види:

I – СРС, що забезпечує підготовку до поточних аудиторних занять і вивчення окремих тем або питань, передбачених для самостійного опрацювання;

II – пошуково-аналітична робота;

III – наукова робота.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни, а саме: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій, методичними вказівками тощо.

Зміст СРС із педагогіки може складатися з таких видів:

- уважне слухання і конспектування лекцій;
- підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських тощо);
- виконання практичних завдань протягом семестру;
- самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни згідно з навчально-тематичним планом, оформлення звіту про самостійну роботу;
- реферування, анотування рекомендованої літератури;
- формулювання висновків і підсумків;
- підготовка відповідей на запитання і самостійне формулювання висновків.

Одним із видів самостійної роботи здобувачів є підготовка презентацій або проектів. Здобувачі можуть об'єднатися у групи по 2-3 і готують презентації, на яких висвітлюють особливості досліджень в педагогіці.

Виступи студентів оцінюються однаково. Регламент презентації – 10 хв. Презентації здійснюються на практичних заняттях. Критеріями для оцінки слугують актуальність теми, повнота викладення матеріалу, самостійність, використання технічних пристроїв чи практичних демонстрацій.

2.1. Розподіл тем практичних занять

№ з/п	Назва теми
1.	Тема 1. Педагогіка як наука та навчальна дисципліна. Предмет і завдання педагогіки. <i>Рекомендована література: 3,4,5,6,8, 9,10,11,13,14,15,16,17,18,19,20,22</i>
2.	Тема 2. Особистість як предмет виховання. Фактори розвитку особистості. <i>Рекомендована література: 3,9,14,25,26,28</i>
3.	Тема 3. Методологія педагогіки та методи науково-педагогічних досліджень. <i>Рекомендована література: 7,21,35</i>
4.	Тема 4. Дидактика - теорія освіти й навчання. <i>Рекомендована література: 1,2,8,12, 24</i>
5.	Тема 5. Зміст освіти в сучасному закладі освіти. <i>Рекомендована література: 4,6,8,10,11,15,23,29,30</i>
6.	Тема 6. Закони, закономірності та принципи навчання. <i>Рекомендована література: 1,2,4,5,6,8,10,11,12,15,23,24,29,30</i>
7.	Тема 7. Методи навчання. Форми організації навчання. <i>Рекомендована література: 1,2,4,5,6,8,10,11,12,15,23,24,29,30</i>
8.	Тема 8. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю. <i>Рекомендована література: 1,4,5,6,8,10,11,12,15,23</i>
9.	Тема 9. Технології навчання. <i>Рекомендована література: 2,4,5,6,8,10,11,12,15,23,24,29</i>
10.	Тема 10. Загальна характеристика процесу виховання. Методи та засоби виховання. <i>Рекомендована література: 3,4,9,14,22</i>
11.	Тема 11. Структура освіти в Україні. Нормативно-правова база у сфері освіти України. <i>Рекомендована література: 1,7,19</i>
12.	Тема 12. Управління в галузі освіти в Україні. <i>Рекомендована література: ,6,8, 9,10,11,13,14,15,16,17,18,19,20</i>

2.2. Теми практичних занять та завдання самостійної роботи до них

Тема 1. Педагогіка як наука та навчальна дисципліна. Предмет і завдання педагогіки.

Підготувати інформацію до питань для обговорення:

1. Педагогіка як наука, мистецтво, технологія.
2. Історія виникнення і розвитку педагогіки.
3. Об'єкт, предмет, завдання педагогіки. Функції педагогіки.
4. Основні педагогічні категорії.
5. Система педагогічних наук. Педагогіка як навчальна дисципліна.

Рекомендована література: 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20

Завдання для самостійного пошуку

Репродуктивний рівень:

1. Занотуйте міркування видатних педагогів про педагогіку як науку, мистецтво чи технологію.
2. Занотуйте міркування видатних педагогів про значення педагогічної науки у формуванні особистості дитини.
3. Занотуйте погляди В. О. Сухомлинського про роль педагогічної теорії у діяльності вчителя.
4. Підберіть цитати з художніх і наукових текстів до даної теми.

Частково-пошуковий рівень:

1. Складіть бібліографічний список із даної теми.
2. Проаналізуйте особливості становлення педагогіки як науки.
3. Іноді кажуть: «Психологія без педагогіки безкорисна, педагогіка без психології безсила?». У чому, на Вашу думку, суть цього формулювання?
4. Педагогіка запозичає і використовує поняття інших наук. Чому при цьому вона залишається самостійною наукою?
5. Проаналізуйте передачі телебачення/блоги з метою визначення у них педагогічних думок сьогодення.
6. Ознайомтесь з однією із праць М. Стельмаховича з проблем народної педагогіки і випишіть 2-3 приклади, які підтверджують педагогічну мудрість українського народу.

Творчий рівень:

1. Складіть термінологічний словник по даній темі на основі аналізу літератури. Для цього випишіть по 2-3 варіанти визначень кожного ключового терміну, що пропонуються авторами.
2. Співвідношення основних категорій педагогіки (досвід побудови наочного посібника, опорної схеми, кросворду).
3. Структура системи педагогічних наук (досвід побудови наочного посібника, опорної схеми).
4. Складіть кросворд до теми: «Предмет і завдання педагогіки».

Тема 2. Особистість як предмет виховання. Фактори розвитку особистості.

Підготувати інформацію до питань для обговорення:

1. Поняття про особистість, її розвиток і формування. Закономірності фізичного і психічного розвитку.
2. Основні фактори розвитку особистості. Взаємозв'язок зовнішніх і внутрішніх умов розвитку.
3. Роль активності учня в особистісному розвитку.
4. Поняття про саморозвиток особистості.

Рекомендована література: 3, 9, 14, 25, 26, 28

Завдання для самостійного пошуку

Репродуктивний рівень:

1. Розкрийте зміст понять: «розвиток людини», «особистість», «формування особистості», «спадковість», «середовище», «соціалізація», «макрофактори», «мезофактори», «мікрофактори», «діяльність», «спілкування», «самовиховання», «об'єкт виховання», «акселерація», «загальна мета виховання», «головна мета національного виховання», «ідеал», «національна свідомість та самосвідомість».
2. Назвіть та схарактеризуйте фактори, що впливають на формування особистості.

Частково-пошуковий рівень:

1. Складіть бібліографічний список із даної теми.
2. Перерахуйте компоненти духовного світу особистості українця, які необхідно враховувати у процесі реалізації напрямів національного виховання.
3. Підготуйте реферати, повідомлення до тем:
 1. Процес розвитку і формування особистості.
 2. Спадковість і розвиток.
 3. Вплив середовища на розвиток і формування особистості.
 4. Розвиток і виховання.
 5. Діяльність як чинник розвитку особистості.

Творчий рівень:

1. Доведіть, що індивідуальний розвиток людини – це кількісні зміни організму, що проходять у процесі життя людини як соціальної істоти.
2. Доведіть, що формування особистості – становлення людини як соціальної істоти яке проходить у результаті розвитку і виховання. Охарактеризуйте види формування особистості.
3. Доведіть, що виховання не тільки визначає розвиток, а й само залежить від розвитку. Доведіть, що у кожній віковій групі є значні індивідуальні відмінності між дітьми.
4. Наведіть приклади навчальних завдань, що знаходяться в зоні актуального розвитку дитини, в зоні найближчого розвитку, поза межами зони найближчого розвитку. Запроектуйте, як кожний тип навчальних завдань впливатиме на розвиток особистості (клас, предмет – на вибір студента).

Тема 3. Методологія педагогіки та методи науково-педагогічних досліджень.

Підготувати інформацію до питань для обговорення:

1. Науково-педагогічні дослідження – один із шляхів розв'язання педагогічних проблем педагогіки.
 2. Технологія, етапи і процедура педагогічних досліджень.
 3. Класифікація методів науково-педагогічних досліджень.
 4. Характеристика методів науково-педагогічних досліджень: емпіричні методи дослідження; теоретичні методи дослідження, математичні методи дослідження. Методи вивчення педагогічного процесу в природних умовах; вивчення педагогічного процесу в спеціально змінених умовах; методи обробки результатів дослідження.
 5. Форми втілення результатів досліджень в практичну діяльність вчителів.
- Рекомендована література: 7,21,35*

Завдання для самостійного пошуку

Репродуктивний рівень:

1. Із підручника «Педагогіка» занотуйте різні підходи до класифікації методів науково-педагогічних досліджень.
2. Визначте групу методів дослідження, за допомогою яких можна дослідити особливості розвитку учнів.

Частково-пошуковий рівень:

1. Складіть бібліографічний список із даної теми.
2. Яким вимогам повинні відповідати результати науково-педагогічного дослідження?
3. Опишіть алгоритм наукового дослідження.

Творчий рівень:

1. Наведіть приклад соціометричного опитування в академічній групі.
2. Розробіть анкету для визначення рівня готовності учнів до самовиховання.
3. Розробіть анонімне тестування за допомогою додатку Google Form для визначення позанавчальних інтересів і захоплень школярів, враховуючи їхній вік.

Тема 4. Дидактика - теорія освіти й навчання.

Підготувати інформацію до питань для обговорення:

1. Поняття дидактики, її предмет та функції.
 2. Основні категорії дидактики: навчання, освіта, принципи навчання, зміст освіти, методи навчання, організаційні форми навчання.
 3. Історія становлення та розвитку дидактики.
 4. Зв'язок дидактики з іншими науками.
- Рекомендована література: 1,2,8,12, 24*

Завдання для самостійного пошуку

Репродуктивний рівень:

1. Занотуйте міркування видатних педагогів про дидактику.
2. Дайте характеристику традиційній дидактичній системі.
3. Схарактеризуйте педоцентричну дидактичну систему.

4. Дайте характеристику сучасній системі навчання.

Частково-пошуковий рівень:

1. Складіть бібліографічний список із даної теми.

2. Доведіть, що процес навчання має двохсторонній характер.

3. Розкрийте сприятливі умови позитивного ставлення учня до навчання.

4. На конкретних прикладах обґрунтуйте типові варіанти навчальної діяльності учня.

Творчий рівень:

1. Підготуйте есе-презентацію на тему «Сучасний вчитель очима студента».

Тема 5. Зміст освіти в сучасному закладі освіти.

Підготувати інформацію до питань для обговорення:

1. Загальна характеристика змісту освіти.

2. Фактори, які впливають на розробку змісту освіти.

3. Документи, що визначають зміст загальної середньої освіти.

4. Державний стандарт загальної середньої освіти.

5. Підручники та навчальні посібники, їх функції та структурні компоненти.

Рекомендована література: 4, 6, 8, 10, 11, 15, 23, 29, 30

Завдання для самостійного пошуку

Репродуктивний рівень:

1. Занотуйте міркування видатних педагогів про зміст освіти.

2. Складіть бібліографію методичних посібників, публікацій, журналів з питань формування змісту освіти.

3. Охарактеризуйте поняття державного стандарту освіти та його структура; освітня програма; базовий навчальний план, його інваріантний і варіативний складники.

Частково-пошуковий рівень:

1. Складіть бібліографічний список із даної теми.

2. Реферати і повідомлення:

1) Особливості змісту освіти в сучасних умовах розвитку держави.

2) Мета і зміст освіти в сучасному закладі освіти

Творчий рівень:

1. Складіть словничок педагогічних термінів по даній темі на основі аналізу педагогічної літератури.

2. Оформити тези з відповідним презентаційним матеріалом на одну з тем: «Особливості змісту освіти в сучасних умовах розвитку держави»; «Мета і зміст освіти в сучасному закладі освіти», «Зміст освіти за рубежем (в одній або кількох країнах)», «Порівняльна характеристика змісту освіти в Україні та за кордоном» (країна на вибір студента).

3. Користуючись довідниками, статистичними даними, розповідями батьків і старших членів родини, підготуйте історичну розвідку «Особливості розвитку освіти в моєму населеному пункті (місті, селі) у ХХ столітті».

Тема 6. Закони, закономірності та принципи навчання.

Підготувати інформацію до питань для обговорення:

1. Закони процесу навчання.
 2. Сутність поняття «закономірності навчання», об'єктивні та суб'єктивні закономірності навчання.
 3. Система дидактичних принципів та їх характеристика.
 4. Правила реалізації принципів навчання.
- Рекомендована література: 1,2,4,5,6,8,10,11,12,15,23,24,29,30*

Завдання для самостійного пошуку

Репродуктивний рівень:

1. Складіть бібліографічний список із даної теми.
2. Поясніть недоліки та переваги усного опитування (можна таблицею, схемою, презентаційним матеріалом).

Частково-пошуковий рівень:

1. Обґрунтуйте принцип виховуючого навчання. Визначте шляхи реалізації цього принципу.
2. Змодельуйте педагогічну ситуацію. Доберіть декілька педагогічних ситуацій, які розкривають процес формування у молодших школярів певних якостей.
3. Проаналізуйте та презентуйте педагогічне порт фолію вчителя відповідно до Вашої спеціальності (кредо, досягнення тощо).

Творчий рівень:

1. На основі лекційного матеріалу та навчальної літератури підготувати повідомлення з теми «Репродуктивна (традиційна) та інноваційна (творча) стратегії навчання в сучасній школі. Переваги й недоліки».
2. На основі аналізу наукових джерел та навчально-методичної літератури зробити повідомлення з теми «Диференціація навчальної діяльності учнів як педагогічна умова ефективності освітнього процесу» (для методичного семінару учителів-предметників з обраного фаху).
3. На основі аналізу наукових джерел та навчальної літератури зробити повідомлення з теми «Формування позитивної мотивації учіння і способи активізації пізнавальної діяльності учнів» (для методичного семінару учителів-предметників з обраного фаху).

Тема 7. Методи навчання. Форми організації навчання.

Підготувати інформацію до питань для обговорення:

1. Сутність поняття «метод навчання».
2. Класифікація методів навчання.
3. Фактори, що впливають на вибір методів навчання.
4. Поняття про форми організації навчання.
5. Характеристика класно-урочної системи, і переваги, недоліки та шляхи удосконалення.
6. Урок як основна форма організації навчання у сучасному закладі освіти. Вимоги до уроку.

Рекомендована література: 1,2,4,5,6,8,10,11,12,15,23,24,29,30

Завдання для самостійного пошуку

Репродуктивний рівень:

1. Охарактеризуйте сприймання, осмислення і розуміння, узагальнення, закріплення нового навчального матеріалу та застосування знань, вмінь і навичок.
2. Розкрийте суть і зміст словесних методів навчання. Доведіть необхідність виділення методів дискусії, дебатів, пресметоду.
3. Розкрийте методи, які характеризують рівень самостійної пізнавальної діяльності учнів.

Частково-пошуковий рівень:

1. Продемонструйте причини існування різних класифікацій методів навчання.
2. У презентаційній формі продемонструйте основні напрями вдосконалення форм організації навчання в сучасній школі України та провідних країн Заходу.
3. На основі власних спостережень назвіть переваги та недоліки класноурочної системи навчання.

Творчий рівень:

1. Розробіть можливі варіанти самостійної творчої роботи учнів на уроці. Вашої спеціальності (клас, тема – на вибір студента).
2. Презентуйте основні вимоги до сучасного уроку. Дайте оцінку різним видам диференціації навчання на уроці за кількістю завдань, за ступенем їх труднощі, за ступенем самостійності їх виконання. Спробуйте обґрунтувати вимоги до роботи з обдарованими учнями.

Тема 8. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю.

Підготувати інформацію до питань для обговорення:

1. Сутність контролю та його функції.
2. Принципи контролю.
3. Види та методи контролю.
4. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів.

Рекомендована література: 1,4,5,6,8,10,11,12,15,23

Завдання для самостійного пошуку

Частково-пошуковий рівень:

1. Складіть бібліографічний список із даної теми.
2. Дослідити проблему мотивація і стимулювання процесу навчання.
3. Підготувати доповідь з презентаційним супроводом на тему: «Контроль і регулювання навчально-пізнавальної діяльності».

Творчий рівень:

1. Підготуватись до проведення диспуту на тему: «Сучасна система оцінювання учнів. Її переваги та недоліки».

Тема 9. Технології навчання.

Підготувати інформацію до питань для обговорення:

- 1.Розвиток педагогічних технологій: історичний аспект.
- 2.Сутність і структура педагогічних технологій.
- 3.Класифікація педагогічних технологій.
- 4.Застосування педагогічних технологій в сучасній освіті.

Рекомендована література: 2,4,5,6,8,10,11,12,15,23,24,29

Завдання для самостійного пошуку

Репродуктивний рівень:

1. Складіть бібліографічний список із даної теми.

Частково-пошуковий рівень:

1.Проаналізуйте можливості використання інтерактивних методів у діяльності вчителя.

2. Наведіть приклади проблемних ситуацій (2-3), які можуть ґрунтуватися на здивуванні або пов'язані з інтелектуальним утрудненням (предмет і клас - на вибір).

3. Якими словами вчитель може створити ситуацію успіху для учня? Яке значення для учня має похвала вчителя? Проаналізуйте, як впливає ситуація успіху на учнів різних груп? Наведіть приклади ситуацій успіху для різних груп учнів.

Творчий рівень:

1. Продемонструйте застосування технології проектного навчання в школі:

- 1) Підберіть приклади різних типів проектів.
- 2) Запропонуйте різні ідеї проекту.
- 3) Виберіть одну і обґрунтуйте цей вибір.
- 4) Сформулюйте ідею проекту.
- 5) Визначте тип проекту.
- 6) Запропонуйте можливі результати проекту.
- 7) Розробити творчий / трудовий / екологічний (на вибір) проект.
- 8) Представити етапи проекту та їх змістове наповнення.

Тема 10. Загальна характеристика процесу виховання. Методи та засоби виховання.

Підготувати інформацію до питань для обговорення:

1.Сутність процесів виховання, самовиховання та перевиховання особистості.

2. Структура, рушійні сили та основні етапи процесу виховання.

3.Основні закономірності процесу виховання.

4.Класифікація методів виховання.

5.Поняття прийому і засобу виховання.

Рекомендована література: 3,4,9,14,22

Завдання для самостійного пошуку

Репродуктивний рівень:

1. Занотуйте міркування видатних педагогів про мету та цілі виховання.

2. Підберіть цитати з художніх і наукових текстів, прислів'я і приказки про

роль виховання у розвитку особистості.

3. Користуючись творами видатних педагогів виберіть цитати про особливості виховання школярів.

Частково-пошуковий рівень:

1. Складіть бібліографічний список із даної теми.
2. Проаналізуйте передачі телебачення/блоги з метою визначення їх впливу на виховання особистості.

3. Реферати і повідомлення:

- 1) Засоби народної педагогіки про мету та ідеал виховання.
- 2) Мета сучасного українського виховання.
- 3) Зарубіжна педагогіка про мету виховання.

Творчий рівень:

1. Запропонуйте свою програму виховання сучасної дитини.
2. Поясніть роль ідеалу для становлення і формування особистості дитини.
3. Напишіть міні-твір «Роль виховання у формуванні особистості дитини у сучасних умовах розвитку держави».
4. Організуйте дискусію на тему «Чи потрібні дитячі виховні організації?»

Тема 11. Система та структура освіти України.

Нормативно-правова база у сфері освіти України.

Підготувати інформацію до питань для обговорення:

1. Система освіти в Україні.
2. Структура освіти України.
3. Основні принципи освіти в Україні.
4. Нормативно-правова база у сфері освіти України.

Рекомендована література: ,6,8, 9,10,11,13,14,15,16,17,18,19,20,22

Завдання для самостійного пошуку

Репродуктивний рівень:

1. Проаналізуйте та занотуйте статті із Закону України про систему освіти в Україні, її структуру, завдання, принципи.

Частково-пошуковий рівень:

1. Складіть бібліографічний список із даної теми.
2. На основі матеріалу Закону України «Про освіту» змодельуйте систему освіти в Україні.

3. Реферати і повідомлення:

- 1) Актуальні проблеми розвитку освіти в Україні.
- 2) Альтернативні заклади освіти.

Творчий рівень:

1. Складіть словничок педагогічних термінів по даній темі на основі аналізу літератури. На основі словника складіть тестові завдання до теми.

2. У презентаційному матеріалі на основі вивчення досвіду держав світу (країна на вибір студента) продемонструйте стратегію освіти, яку б Ви порекомендували використати педагогам (особливості, напрями, форми тощо).

Тема 12. Управління в галузі освіти в Україні.
Підготувати інформацію до питань для обговорення:

1. Управління системою освіти України.
2. Органи освіти, їх функції, структура.
3. Принципи управління системою освіти.
4. Зміст, завдання та роль методичної роботи в закладі освіти.
5. Напрями методичної роботи. Форми методичної роботи.

Рекомендована література: ,6,8, 9,10,11,13,14,15,16,17,18,19,20

Завдання для самостійного пошуку

Репродуктивний рівень:

1. Укладіть глосарій з педагогічного менеджменту:

- атестаційна комісія;	- педагогічна діяльність;
- гімназія;	- педагогічна система;
- дидактика;	- педагогічна технологія;
- дошкільний заклад освіти;	- педагогічний аналіз;
- загальноосвітній навчальний заклад;	- педагогічний менеджмент;
- заклад вищої освіти;	- педагогічний процес;
- інноваційно-освітня технологія;	- післядипломна освіта;
- інтерактивні технології;	- проблемне навчання;
- компетентність;	- професійно-технічна освіта;
- ліцей;	- самоосвіта;
- менеджер;	- стиль керівництва;
- менеджмент;	- структура освіти;
- метод навчання;	- технологія навчання;
- мотивація;	- форма навчання;
- освітній проєкт;	- функції менеджменту.

Частково-пошуковий рівень:

1. Складіть бібліографічний список із даної теми.
2. Проаналізувати структурно-організаційні відмінності між гімназією, ліцеєм, школою.
3. Розкрийте суть демократизації і гуманізації управління.
4. Проаналізуйте мету та значення атестації вчителів школи.
5. Співвіднесіть стилі керівництва та стилі спілкування:

Стили керівництва

1. Авторитарний
2. Демократичний
3. Ліберальний
4. Толерантний

Стили спілкування

- а) терпимого ставлення
- б) загравання
- в) залякування
- г) дистанції
- д) захоплення спільною працею

Творчий рівень

1. Оберіть один заклад загальної середньої освіти м. Мукачева або іншого населеного пункту. Вивчивши нормативно-правову документацію на сайті закладу, проаналізуйте структуру управління закладом та основні принципи управління адміністрації закладу. Зробіть відповідні висновки.

2. Скласти план проведення семінару на актуальну тему для вчителів Вашої

спеціальності.

3. Відвідати методичний кабінет у школі або вивчити відомості на сайті закладу освіти та записати такі відомості: а) перелік матеріалів, що зосереджені в методичному кабінеті; б) назви та зміст стендів; в) зміст педагогічної виставки.

2.3. Тематика доповідей, рефератів, презентацій та проєктів

1. Система екологічного виховання В.О. Сухомлинського.
2. Формування навичок здорового способу життя в учнів середньої школи.
3. Шляхи вивчення рідного краю сучасними старшокласниками.
4. Розвиток пізнавальних інтересів підлітків засобами шкільного краєзнавства.
5. Можливості сучасного телебачення щодо екологічного виховання школярів.
6. Естетичне виховання старшокласників засобами народної пісні.
7. Питання естетичного виховання у педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського.
8. Роль сім'ї в духовному вихованні дитини.
9. Фактори впливу на виховання дітей у сучасній сім'ї.
10. Морально-естетичні погляди В.О. Сухомлинського.
11. Формування культури етикету у молоді.
12. Творча діяльність – важлива умова естетичного розвитку майбутніх педагогів.
13. Засоби народного виховання дітей та молоді.
14. Форми та методи народного виховання зростаючої особистості.
15. Формування гуманних взаємин старшокласників.
16. Народна мудрість про виховання дітей та молоді.
17. Народна гра як засіб національного виховання.
18. Шляхи народного виховного впливу.
19. Народні традиції українців у вихованні дітей.
20. Педагогічна спадщина Г.С. Сковороди.
21. Використання педагогічної спадщини С.Русової в українській школі.
22. Педагогічні засади спілкування у творчості В.О. Сухомлинського.
23. Традиції та обряди як основа виховання дітей та молоді.
24. Я.А. Коменський про працю вчителя і його призначення в суспільстві.
25. Організація роботи педагога з обдарованою дитиною.
26. Важковиховуваність дітей як педагогічна проблема.
27. Роль праці у формуванні особистості.
28. Приклад як метод трудового виховання школярів.
29. Значення спілкування з дорослими у розумовому розвитку дитини.
30. Я.А. Коменський про урок як форму організації навчання в школі.
31. Нестандартні форми та методи навчання в практиці педагогів-новаторів.
32. Нестандартні форми навчання у сучасній школі.
33. Нестандартні методи навчання у сучасній школі.
34. Сучасні педагогічні технології у досвіді педагогів.
35. Історія виникнення класно-урочної системи навчання.

36. Типи уроків у сучасній школі.
37. Шляхи вдосконалення сучасного уроку.
38. Шляхи підвищення ефективності сучасного уроку.
39. Шляхи вдосконалення підготовки сучасного вчителя до уроку.
40. Наочність та умови ефективного використання.
41. Шляхи та способи організації роботи з книгою.
42. Шляхи створення проблемних ситуацій на сучасному уроці.
43. Професія вчителя в історичному розвитку.
44. Сучасні технології навчання в Україні.
45. Дистанційне навчання в Україні.
46. Інтегроване навчання.
47. Ділові ігри як форма навчальної діяльності.
48. Використання технічних засобів навчання в освітньому процесі.
49. Сутність та виховні можливості арт-педагогіки.

2.4. Особливості підготовки доповідей, рефератів, презентацій та проєктів

Написання реферату (обсягом 12-15 сторінок, структурованим за планом, з використанням наведеного списку літератури).

Важливим засобом у засвоєнні знань є написання рефератів та виголошення реферативної доповіді. Тематика рефератів пропонується за визначеними темами практичних занять та СРЗ. Мета реферативної доповіді полягає у засвоєнні здобувачами вищої освіти основних аспектів розкритої у реферативному дослідженні теми, формуванні запитань, проведенні дискусії. На практичному занятті рекомендується обговорювати не більше двох-трьох рефератів.

Вимоги до реферату: обсяг – 12-15 аркушів формату А4; структура – вступ, основна частина, висновок, список використаних джерел.

У вступі розкривається актуальність теми, визначається мета, в основній частині містяться основні положення дослідження, що розкривають тему, у висновку викладаються основні положення та пропозиції автора, що впливають із розгляду теми. Реферативна доповідь та участь в її обговоренні можуть бути предметом окремого оцінювання викладачем або враховуватись ним при оцінці інших форм контролю.

Одним із видів самостійної роботи під час вивчення дисципліни «Історія дошкільної педагогіки» є підготовка презентацій або проєктів. Здобувачі вищої освіти можуть об'єднатися у групи по 2-3 і готують презентації, на яких висвітлюють особливості досліджень в галузі історії дошкільної педагогіки.

Виступи здобувачів оцінюються однаково.

Регламент презентації – 10 хв. Презентації здійснюються на семінарських заняттях. Критеріями для оцінки слугують актуальність теми, повнота викладення матеріалу, самостійність, використання технічних пристроїв чи практичних демонстрацій.

Навчально-дослідницький проєкт за однією із актуальних проблем.

Проєкт повинен містити такі елементи:

- вступ, в якому необхідно розкрити актуальність обраної теми.

- основна частина, в якій на основі аналізу педагогічної періодики останніх років, навчально-методичних видань, Інтернет-джерел, вивчення документації розкрити теоретичні основи обраної проблеми; визначити, які її аспекти найбільше відображаються на сторінках педагогічних газет і журналів; які є дискусійними (здійснити теоретичний опис інноваційного досвіду).

- методична частина (добірки вправ, ігор; схеми; методичний матеріал для здійснення запровадження локально або системно інновацій, які застосовуються в освіті тощо).

- висновки, в яких необхідно висловити власну позицію щодо описаної проблеми (інновації, досвіду) та шляхів її розв'язання (використання у майбутній педагогічній діяльності).

- список використаних джерел (в тому числі Інтернет-ресурсів).

Проект повинен мати обсяг не менше 10 сторінок друкованого тексту. Захист проектів відбувається на останньому практичному занятті.

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧВ

СРЗ оцінюється в межах комплексної оцінки знань, виходячи із видів роботи та критеріїв оцінювання з урахуванням особливостей навчальної дисципліни, обсягу годин, що відведені навчальним планом.

Система оцінювання самостійної (індивідуальної) роботи. Самостійна (індивідуальна) студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Критеріями оцінювання можуть бути:

– при усних відповідях: повнота розкриття питання, логіка викладання, культура мови, емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, періодичних видань тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки;

– при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки та інших технічних засобів.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та подальшого його оцінювання у таблиці подано рівні знань здобувачів вищої освіти.

Рівні знань здобувачів вищої освіти	
1-й рівень – низький	Здобувач володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу. Відповідь при відтворенні навчального матеріалу – елементарна, фрагментарна, зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення.
2-й рівень – середній	Здобувач володіє повним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань для формулювання висновків, порівняння теоретичних знань із практичними прикладами. Відтворюється основний навчальний матеріал, виконуються завдання за зразком, володіння елементарними вміннями навчальної діяльності.

<p>3-й рівень – достатній</p>	<p>Здобувач вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.</p> <p>Знання істотних ознак понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, самостійне застосування знань в стандартних ситуаціях, володіння розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням), вміння робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь здобувача повна, правильна, логічна, обґрунтована та без власних суджень. Здобувач здатен самостійно здійснювати основні види навчальної діяльності.</p>
<p>4-й рівень – високий</p>	<p>Знання глибокі, міцні, узагальнені, системні та творчо застосовуються. Навчальна діяльність має науково-дослідницький характер, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні проблемні ситуації, шукати шляхи їх вирішення, виявляти і захищати свою особисту позицію.</p>

Критерії оцінювання реферату, презентації/ проєкту:

➤ оцінка «відмінно» – роботу написано самостійно, формальні вимоги до підготовки виконано, проблему повністю розкрито, висновки містять наукові пропозиції. Для підготовки роботи здобувач використав не тільки підручники, а і першоджерела;

➤ оцінка «добре» – роботу написано самостійно, всі вимоги до підготовки виконані, проблема розкрита; наявні граматичні помилки;

➤ оцінка «задовільно» – роботу написано самостійно, але не всіх вимог дотримано, розкриття проблеми неповне;

➤ оцінка «незадовільно» – вимог не дотримано, проблему не розкрито; роботу написано не самостійно.

Оцінювання за чотирибальною системою:

➤ оцінка «відмінно» – здобувач повно і всебічно розкриває питання теми, винесені на самостійне опрацювання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідної теми і може аргументовано її доводити;

➤ оцінка «добре» – загалом рівень знань здобувачів відповідає викладеному вище, але мають місце деякі упущення при виконанні завдань, винесених на самостійне опрацювання, обґрунтування неточні, не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами;

➤ оцінка «задовільно» – здобувач розкрив питання, винесені на самостійне опрацювання, в загальних рисах, розуміє їх суть, намагається робити висновки, але при цьому припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно і не самостійно;

➤ оцінка «незадовільно» – здобувач не в змозі дати відповідь на поставлене запитання або відповідь неправильна, здобувач не розуміє суті питання, не може зробити висновки.

Розподіл вагових коефіцієнтів оцінювання навчальної дисципліни

<i>Модульний контроль</i>		САМОСТІЙНА РОБОТА	ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ-ЕКЗАМЕН
АУДИТОРНА РОБОТА			
ЗМ1 – ЗМ2			
Лекційні, практичні заняття	Контрольний захід		
T1, T2, T3, ...T15	T1, T2, T3, ...T15		
середнє арифметичне оцінок за нац. шкалою	оцінка за національною шкалою	оцінка за національною шкалою/середнє арифметичне оцінок за нац. шкалою	оцінка за національною шкалою
$k_1=0,2$	$k_2=0,2$	$k_3=0,2$	$k_4=0,4$

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Інтервальна шкала	Оцінка в балах за шкалою ECTS	Оцінка ECTS	Відсоток студентів, які успішно склали сесію (без перескладання)	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
					<i>для екзамену, курсового проекту (роботи), практики</i>
4,51-5,00	90 – 100	A	10	Високий (творчий)	відмінно
4,01-4,50	82-89	B	25	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре
3,51-4,00	75-81	C	30		
3,16-3,50	69-74	D	25	Середній (репродуктивний)	задовільно
2,51-3,15	60-68	E	10		
1,51-2,50	35-59	FX	-	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно з можливістю повторного складання
0,00-1,50	0-34	F			незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Березюк О. С., Власенко О. М. Дидактика: теорія і практика: навч.-метод. посіб. Житомир: ЖДУ ім. Івана Франка, 2017. 211 с.
2. Бех І. Д. Виховання особистості: підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Либідь, 2008. 848с.
3. Бондар В. І. Дидактика: Підручник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів / В. І. Бондар. – К.: Либідь, 2005. – 264 с.
4. Бучківська Г.В. Розвиток В.О.Сухомлинським теорії і практики виховання особистості в учнівському колективі. Хмельницький, 2007. 170с.
5. Варій М. Й., Ортинський В. Л. Основи психології і педагогіки : підруч. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2017. 548 с.

6. Веретенко, Т. Г. Загальна педагогіка : Реком. Міністерством освіти як навчальний посібник для студ. ВНЗ. К : Професіонал, 2004. 128 с.
7. Власова О.І. Основи психології та педагогіки: підручник. К., 2011. 333с.
8. Волкова Н. П. Педагогіка: Навч. посіб. Вид. 2-ге, перероб., доп. / Н. П. Волкова. – К.: Академвидав, 2007. – 616 с. (Альма-матер).
9. Галузяк В.М. Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Вінниця: Книга-Вега, 2003. 416с.
10. Гурський В.А., Присакар В.В. Педагогіка. Загальні основи педагогіки теорія освіти і навчання. У двох книгах. Книга 1: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Видання 2-е, доопрацьоване і доповнене. – Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2014. – 218 с.
11. Зайченко І. В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Чернігів, 2016. 528 с.
12. Зайченко І.В. Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. К.: «Освіта України», КНТ, 2008. 528с.
13. Кіт Г.Г. Українська народна педагогіка: курс лекцій. Вінниця: Едельвейс і К, 2008. 301с.
14. Ковальчук Л. Моделювання науково-педагогічних досліджень: навчальний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 520 с.
15. Кузьмінський А. І. Педагогіка родинного виховання : Навчальний посібник. Реком. МОНУ. К : Знання, 2008. 324 с.
16. Кузьмінський А. І. Педагогіка : підручник. Затверджено МОНУ К : Знання, 2007. 447с.
17. Курлянд З. Н. Педагогіка : Навч. посібник. Реком. МОНУ. Харків : Бурун Книга, 2009. 304 с.
18. Кучерявий О. Г. Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К. : Слово, 2014. – 440 с.
19. Мазоха Д. С. Педагогіка: навчальний посібник / Д. С. Мазоха, Н. І. Опанасенко. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 232 с.
20. Максимюк С.П. Педагогіка: навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005. – 667 с.
21. Малафіїк І.В. Дидактика: навчальний посібник / І.В.Малафіїк. – К. : Кондор, 2009. – 398 с.
22. Мартиненко С. М. Загальна педагогіка : Навчальний посібник . Київ : МАУП, 2002. – 176 с.
23. Мельничук С. Г. Педагогіка (Теорія виховання): навчальний посібник / С. Г. Мельничук. – К.: Видавничий дім «Слово», 2012. – 288 с.
24. Пальчевський, С. С. Педагогіка : Реком. МОНУ як навч. посібник для студ. ВНЗ. 2-ге вид. К. : Каравела, 2012. 496 с.
25. Пащенко, М. І. Педагогіка [Електронний ресурс] : навчальний посібник. Реком. МОНУ. К. : ЦУЛ, 2014. 228с.
26. Педагогіка: навчальний посібник / В. М. Галузяк, М. І. Сметанський, В. І. Шахов – 2-е вид., вип. і доп. – Вінниця : «Книга-Вега», 2003. – 416 с.
27. Педагогіка: хрестоматія / Уклад. А.І.Кузьмінський, В.Л.Омелянко. К.:

Знання-Прес, 2003. 700с.

28. Розман І.І. Р 64 Педагогічна біографістика: навчальний посібник. Ужгород : РІК-У, 2020. 188 с.

29. Семенова А.В. Професійна педагогіка: підручник / Авт.: А. В. Семенова, О. В. Грабовський, Л. В. Коломієць, О. С. Савельєва, В. Ф. Яні; за заг. ред. А. В. Семенової. Одеса: Бондаренко М. О., 2020. 575 с.

30. Соціально-педагогічний словник / За заг.ред.В.В. Радула. Вид 2-е. – Харків: Мачулін, 2015. – 444 с.

31. Тушева В. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / В.В. Тушева, УМО НАПН України. Харків: «Федорко», 2014. 408 с.

32. Фізеші О. Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: навчальний посібник для студентів педагогічних спеціальностей - Київ : Кондор, 2014. – 390 с

33. Фіцула, М. М. Педагогіка : навч. посібник для студ. ВНЗ. Допущено МОНУ. К : Академія, 2000. – 542 с.

34. Чайка В. М. Основи дидактики: навчальний посібник. – К. : Академвидав, 2011. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://textbook.com.ua/pedagogika/1473451780>

35. Якса, Н. В. Основи педагогічних знань : Навч. посібн. Реком. МОНУ. К. : Знання, 2007. 358 с.

Інформаційні ресурси

1. Задорожна-Княгницька Л. В. Загальні основи педагогіки : навч. посіб. для здоб. вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр» спец. 013 «Початкова освіта» / Л. В. Задорожна-Княгницька, І. Б. Тимофєєва. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. – 192 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

http://repository.mdu.in.ua/jspui/bitstream/123456789/2109/1/np_zagalni_osnovy.pdf

2. Кузьмінський, А. І. Педагогіка родинного виховання : Навчальний посібник. Реком. МОНУ / А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. – К : Знання, 2008. – 324 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://194.44.152.155/elib/local/sk712820.pdf>

3. Супрун М. О. Педагогіка: Підручник для духовних і світських закладів освіти / М. О. Супрун. – К.: КДА, 2018. — 400 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу

http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/23377/1/%D0%A1%D1%83%D0%BF%D1%80%D1%83%D0%BD_Pedagogika_2018.pdf

4. Фіцула, М. М. Педагогіка : навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти / М. М. Фіцула. – К : 2002. – 528 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://hum.edu-lib.com/szbrannoe/fitsula-m-m-pedagogika-pidruchnik-dlya-vuziv-onlayn>

Навчальне видання

Педагогіка

методичні рекомендації для підготовки до практичних занять та організації самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014.15 Середня освіта (природничі науки)

Дудаш О.С.

Тираж 10 пр.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 6954 від 20.11.2019 р.

Редакційно-видавничий відділ МДУ,
89600 м. Мукачево
вул. Ужгородська., 26